

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ
Гж. 1700/14
Дана 28.08.2014. године
НОВИ САД

У И М Е Н А Р О Д А

Апелациони суд у Новом Саду у већу судија Мирјане Андријашевић, председника већа, Вере Крстин и Радославе Мађаров, чланова већа, у правној ствари **тужиоца З. К.** из Н. С., број ..., чији је пуномоћник Б. Ш., адвокат у Н. С., против **тужене В. К.** из Н. С., 1.. чији је пуномоћник А. Л., адвокат из Н. С., ради утврђења, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Основног суда у Новом Саду П.11349/2013 од 18.02.2014. године, након расправе одржане 28.08.2014. године, донео је:

П Р Е С У Д У

Жалба тужене **СЕ УСВАЈА** и пресуда Основног суда у Новом Саду П.11349/2013 од 18.02.2014. године **УКИДА**.

ОДБИЈА СЕ тужбени захтев тужиоца К. З. из Н. С. којим је тражио да се утврди да је ништав уговор о поклону закључен између тужене В. К. из Н. С. и М. А. из Н. С., дана године, оверен пред Општинским судом у Бечеју године, ов./..., те да се обавезе тужена В. К. из Н. С. да трпи да се успостави стање у катастарском оперативу пре закључења овог уговора, односно да се обавезе да трпи да се М. А. поново уведе у катастарски оперативу као власник непокретности уписане у лист непокретности број .. КО Н. С. . саграђене на парцели број у Н. С., број ..., број зграде 1, земљиште под зградом – објектом површине 67 м2 градско грађевинско земљиште, број зграде 2, земљиште под зградом - објектом површине 10 м2 градско грађевинско земљиште, број зграде 3 земљиште под зградом – објектом површине 9 м2 градско грађевинско земљиште, бр. зграде 4 земљиште уз зграду – објекат површине 2а 37 м2, градско грађевинско земљиште, те којим је тражено да се обавезе тужена да му накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове првостепеног поступка у износу 56.850,00 динара, те трошкове другостепеног поступка у износу од 31.300,00 динара, све у року од 15 дана под претњом извршења.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом усвојен је тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се утврди да је ништав уговор о поклону закључен између тужене В. К. из Н. С. и М. А. из Н. С., дана године, оверен пред Општинским судом у Бечеју године, ов./..., те је обавезана тужена В. К. из Н. С. да трпи да се успостави стање у катастарском оперативу пре закључења овог уговора, односно дужна је трпети да се М. А. поново уведе у катастарски оперативу као власник непокретности уписане у лист непокретности број .. КО Н. С. . саграђене на парцели број..... у Н. С., број ..., број зграде 1 земљиште под зградом – објектом површине 67 м2 градско грађевинско земљиште, број зграде 2, земљиште под зградом - објектом површине 10 м2 градско грађевинско земљиште, број зграде 3 земљиште под зградом – објектом површине 9 м2 градско грађевинско земљиште, бр. зграде 4 земљиште уз зграду – објекат површине 2а 37 м2, градско

грађевинско земљиште. Обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 59.000,00 динара, у року од 15 дана под претњом извршења.

Против наведене пресуде, жалбу је благовремено изјавила тужена, побијајући је из свих законом предвиђених разлога.

Испитујући побијану пресуду у границама жалбених разлога, пазећи при том по службеној дужности на битне повреде одредаба о парничном поступку из члана 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП-а, као и на правилну примену материјалног права, сходно члану 386. став 3. ЗПП-а, суд је установио да ожалбена пресуда садржи недостатке због којих се не може испитати, а како се основано истиче жалбом тужене. Наиме, нејасни су разлози због којих суд усваја тужбени захтев, будући да, са једне стране, суд налази да је у конкретном случају, мотив за сачињење уговора о поклону био стављање ван снаге уговора о доживотном издржавању, док са друге стране, налази да је поменути уговор о поклону ништав из разлога прописаних чланом 52. Закона о облигационим односима, односно зато што је основ спорног уговора, недопуштен. По виђењу овог суда, нејасно је због чега првостепени суд закључује да је предмет спорног уговора о поклону недопуштен, из ког разлога је овај суд, применом одредаба члана 383. става 3. и 4. ЗПП-а, заказао расправу и спровео поступак у смислу одредаба члана 384. и 385. ЗПП-а, читањем извода из МКУ бр. 69/11 Општине Бечеј, молбе упућене РГЗ Службе за катастар непокретности од 13.05.2008. године, уговора о поклону од године ов. Бр./. у Општинском суду у Бечеју дана године, преписа листа непокретности број .. к.о.о Н. С. ., уговора о доживотном издржавању од године у предмету Р. 429/03 од године, писмено завештање пред сведоцима од 20.07.2002. године, читањем исказа К. З. и К. В. датих у својству парничних странака, те саслушањем тужиоца К. З. и тужене К. В. у својству парничних странака, па је на основу тако спроведеног доказног поступка утврдио следеће **ЧИЊЕНИЧНО СТАЊЕ:**

Тужена К. В. је мајка тужиоца, К. З.. Дана године, тужилац, као давалац издржавања и његова баба, а мајка тужене, пок. М. А., као прималац издржавања закључили су уговор о доживотном издржавању. Уговором се пок. М. А. обавезала да тужиоцу, свом унуку, а сину тужене, након своје смрти, пренесе право својине на следећим непокретностима: породичној стамбеној згради саграђеној на кат.парц.бр. у површини од 03 а и 37 м2 која се налази у Н. С., улица уписана у зкњ.ул.бр. КО Н. С. . у 1/1 дела, сувласнички део непокретности уписане у зкњ.ул.бр. КО С. К. – њива „ширине“ – површине 28 ари и 77 м2 на кат.парц. бр...../. у $\frac{3}{4}$ дела, вангрунтовни сувласнички део викенд куће саграђене на кат. парц.бр./. њива „ширине“ КО С. К. у $\frac{3}{4}$ дела као и сувласнички део непокретности уписане у зкњ.ул.бр. КО П., њива Алибеговац површине 27 ари 33 м2 на кат.парц. у 2115/10932 што у природи представља 7 ари 05 м2, северни део парцеле. У поступку овере уговора Р. 429/03 Општинског суда у Новом Саду, дана године, судија је прочитао и протумачио уговор парничним странкама, те их је упозорио на одредбе члана 194.-205. Закона о наслеђивању Републике Србије.

Пре уговора о доживотном издржавању, сада пок. М. А. је дана 20.07.2002. године, сачинила писмено завештање пред сведоцима, којим завештањем је, овде тужиоцу завештала одређене непокретности, а међу и њима и спорну породичну стамбену зграду у улици број .. у Н.

Дана године, мајка тужене, пок. М. А. закључила је са својом ћерком, овде туженом, уговор о поклону за некретнину из листа непокретности привременог броја .. КО Н. С., саграђену на парцели број земљиште под зградом и уз зграду у улици број .. укупне површине 3 а 37 м2 и то у виду породичне стамбене зграде - зграда 1, гараже – зграда 2, помоћне зграде – зграда 3 , помоћне зграде – зграда 4. Уједно пок. М. А. је дала неопозиву сагласност да се тужена може уписати са правом својине без

даље питања. Тужена К. В. је исходовала упис права својине у јавној евиденцији непокретности на непокретностима које су биле предмет уговора о поклону.

У тренутку закључења уговора о поклону, М. А. је имала 82 године, боловала је од дијабетеса и вид јој је био оштећен.

Наведено чињенично стање суд је утврдио оценом свих изведених доказа, како појединачно, тако и у њиховој међусобној повезаности, а на основу члана 7. и 8. ЗПП-а.

Из садржине уговора о доживотном издржавању од године, чију је садржину у целости прихватио, суд је утврдио ко су уговорне стране у овом уговору, те које су непокретности биле предмет овог уговора, односно на којим непокретностима је уговорен пренос права својине међу уговорним странама, а након смрти примаоца издржавања, М. А.. Међу парничним странкама није спорно да је једна од ових непокретности и то породична стамбена зграда, саграђена на кат.парц.бр., која се налази у Н. С., улица, била такође и предмет уговора о поклону, закљученог године, између М. А., као поклонодавца, и овде тужене, В. К. (њене ћерке, а мајке тужиоца), као поклонопримца, што произлази и из слова поменутог уговора поклону, у чију веродостојност суд није имао разога да сумња, будући да се ради о уговору на којем су потписи уговорних страна оверени у суду, те чију веродостојност не споре ни саме парничне странке. Коначно, неспорно је да је тужена исходавала упис права својине на поменутој непокретности у јавној евиденцији непокретности, што произлази и из писане документације у списима и то молбе упућене Служби за катастар непокретности од 13.05.2008. године, те преписа листа непокретности број..2 к.о. Н. С., која документација није оспоравана од стране парничних странака, те је суд као такву и прихватио.

Суд је ценио и исказе парничних странака у делу битном за пресуђење. У том смислу, суд није прихватио исказ тужиоца у делу у којем је навео да су његови родитељи насилно преселили М. А. из Н. С. у Б. Г., упркос њеном противљењу. Тако што по виђењу овог већа није логично, будући да је годину дана након пресељења М. А. код тужене, дошло до закључења уговора о поклону, тј. нелогично је да би М. А. поклонила кућу туженој, у случају да је тужена, наводно, противно њеној вољи, насилно пресељена из своје куће. Са друге стране, суд је прихватио исказ тужене у делу у којем је истакла да је њена мајка, упркос оштећењу вида и старости, била очуваног психичког здравља. У осталом делу, суд није посебно ценио исказе парничних странака, будући да околности које се тичу извршавања уговора о доживотном издржавању, односно евентуалног знања тужене о закључењу тог уговора, нису од значаја за одлуку о захтеву тужбе.

Писану документацију приложену списима, суд је у целости прихватио. Суд није посебно ценио писмено завештање М. А. закључено пред сведоцима, будући да су непокретности које су биле предмет тог завештања (па и породична стамбена зграда у Н. С., у улици бр. ..), биле предмет касније закљученог уговора о доживотном издржавању. Будући да завештаочево располагање индивидуално одређеном завешталом ствари или правом има дејство опозива завештања те ствари или права (члан 178. Закона о наслеђивању), то је суд стао на становиште да је сачињењем уговора о завештању практично опозвано завештање, па утолико садржина поменутог завештања није од утицаја на другачију одлуку о захтеву тужбе.

Одредбом члана 103. става 1. Закона о облигационим односима прописано је да је ништав уговор који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго.

Одредбом члана 56. става 1. Закона о облигационим односима прописано је да је за закључење пуноважног уговора потребно да уговарач има пословну способност која се тражи за закључење тог уговора.

Одредбом члана 194. ставом 1. Закона о наслеђивању је прописано да се уговором о доживотном издржавању обавезује прималац издржавања да се после његове смрти на даваоца издржавања пренесе својина тачно одређених ствари или каква друга права, а давалац издржавања се обавезује да га, као накнаду за то, издржава и да се брине о њему до краја његовог живота и да га после смрти сахрани.

Полазећи од цитираних законски одредаба, те од утврђеног чињеничног стања, овај суд је закључио да тужбени захтев тужиоца није основан. Наиме, током поступка је несумњиво утврђено да је породична стамбена зграда у улици број ..., била предмет уговора о доживотном издржавању, закљученог између М. А. и тужиоца, при чему је у самом уговору изричито наведено да ће се пренос права својине на овој непокретности извршити након смрти примаоца издржавања, из чега даље произлази да је све до своје смрти, М. А. била власник ове непокретности. Следствено томе, овај суд је стао на становиште према којем је М. А. била овлашћена располагати поменутом некретнином и да се накнадно закључење уговора о поклону са овде туженом, не може сматрати располагањем правом које поклонодавац није имао у тренутку закључења уговора. Другим речима, како се правне последице уговора о доживотном издржавању (пренос права својине на даваоца издржавања), ефектуирају тек након смрти примаоца издржавања, то је погрешан закључак према којем је недопуштено располагање предметом уговора о доживотном издржавању. Пуно правно дејство уговора о доживотном издржавању, суспендовано је до тренутка смрти примаоца издржавања, из чега даље произлази да је пренос права својине на примаоца, одложен до смрти друге уговорне стране и да је све до тог тренутка, односно за време пенденције тог рока чија је дужина неизвесна, власник предмета уговора управо прималац издржавања. У том смислу, постојање уговора о доживотном издржавању не представља правну сметњу која би за последицу имала ништавост даљег располагања предметом тог уговора, већ само правну чињеницу, која се узима у обзир у парници покренутој по тужби за утврђење квалификованости права на посед претпостављених власника (тзв. публицијанска тужба).

Надаље, предметни уговор не може се сматрати ништавим ни из других разлога које прописује материјално право. Тако, поменути уговор о поклону непокретности је закључен у законом прописаној, писаној форми, потписи уговарача су оверени у суду, основ и предмет овог уговора нису недопуштени, нити из изведених доказа произлази да је мотив за сачињење уговора о поклону, као типичног доброделиног правног посла, накнадно отпао, што би за последицу имало ништавост тог уговора. Осим тога, тужилац током поступка није озбиљно довео у питање пословну способност М. А., нити је предлагао доказе на основу којих би се о томе могло поузданије закључивати, из ког разлога је суд нашао да претпоставка пословне способности М. А., није доведена у питање током поступка, тим пре ако се има у виду исказ тужене, који је суд у том делу прихватио. Евентуалне мане воље поклонодавца, водиле би рушљивости уговора о поклону, а како се због тих недостатака уговор може само поништити, а не тражити утврђење његове ништавости, то је тужбени захтев свакако неоснован, нарочито ако се узме у обзир да на околност манљивости воље М. А. у тренутку закључења уговора о поклону, нису предложени докази од стране тужиоца током поступка

Коначно, за одлуку о захтеву тужбе у овој парници није од значаја да ли је уговор о доживотном издржавању био фактички извршаван или не, као ни то да ли је М. А. била задовољна услугама издржавања од стране овде тужиоца. Напротив, за одлуку о тужбеном захтеву неопходно је утврдити да ли је М. А. била власник спорне непокретности, да ли је била способна да њом располаже, да ли је то учинила у законом прописаној форми, те да ли се ради о уговору са недозвољеним предметом, основом или пак, о уговору, којем је накнадно отпао мотив. Такође, за одлуку у овој

парници, потпуно је ирелевантно да ли је тужена знала да је између тужиоца и М. А. претходно закључен уговор о доживотном издржавању, већ је та околност од значаја у парници која би за предмет имала утврђење права својине на спорној непокретности, кроз расправљање о квалификованости права парничних странака на посед.

С обзиром на изнето, основано се жалбом тужене истиче да у конкретном случају није испуњен ни један услов који би спорни уговор о поклону од године чинио ништавим, као и то да су разлози које првостепени суд наводи у прилог утврђења ништавости спорног уговора, нејасни и неподложни оцени правилности од стране овог суда. У том смислу, основана су жалбена указивања сходно којима предметни уговор о поклону није ништав уговор, будући да је М. А. још увек била власник спорне непокретности у тренутку закључења тог уговора, те с обзиром на то да је иста била способна да располаже спорном непокретношћу, да је то учинила у законом прописаној форми и да се не ради о уговору са недозвољеним предметом, недозвољеним основом или пак, о уговору, код којег је на страни поклонодавца накнадно отпао мотив.

Са друге стране, нису основани жалбени наводи према којима је суд био дужан одредити прекид поступка по тужби тужиоца К. З., све док се правноснажно не оконча поступак по тужби овде тужене којим је тражен раскид уговора о доживотном издржавању. Такође, неосновани су наводи жалбе према којима правни интерес тужиоца за подношење ове тужбе зависи од исхода поступка по тужби тужене за раскид уговора о доживотном издржавању. Наиме, независно од исхода поступка по тужби за раскид уговора о доживотном издржавању, располагање из уговора о поклону свакако није ништаво, па из тог разлога, одлука у парници по тужби овде тужене, ни на који начин не утиче на одлуку суда у овој правној ствари. Такође, одлука суда у парници по тужби за раскид уговора о доживотном издржавању, не утиче на закључак о постојању правног интереса тужиоца за подношење тужбе у овој парници. Правни интерес тужиоца да захтева утврђење ништавости уговора о поклону закљученог између трећих лица, процењује се у тренутку подношења тужбе. Његов правни интерес, темељи се управо на чињеници постојања уговора о доживотном издржавању, који га овлашћује на подношење тужбе у овој парници. Како тај уговор није био раскинут у тренутку подношења ове тужбе, то су предметни наводи жалбе без основа. Самим тим, околност да би тај правни интерес накнадно изостао, у случају евентуалног усвајања захтева за раскид уговора о доживотном издржавању, није од утицаја на ток ове парнице, будући да је такав правни интерес постојао у тренутку подношења тужбе и постоји у тренутку закључења расправе, па су у том делу, жалбени наводи тужене, без основа.

С обзиром на то да је тужбени захтев тужиоца одбио, суд је обавезао тужиоца да туженој накнади трошкове поступка, и то трошкове састава одговора на тужбу у износу од 6.000,00 динара, трошкове приступа пуномоћника на четири одржана рочишта (24.05.2012., 12.09.2012., 29.01.2013., 18.05.2014. године) у износу од по 7.500,00 динара, трошкове жалбе од 26.04.2013. године у износу од 12.000,00 динара, те трошкове судске таксе на одговор на тужбу у износу од 2.950,00 динара и судске таксе на жалбу у износу од 5.900,00 динара, односно све укупно у износу од 56.850,00 динара, на име трошкова првостепеног поступка. Такође, с обзиром на успех тужене у жалбеном поступку, суд је обавезао тужиоца да туженој накнади трошкове другостепеног поступка и то за састав жалбе од 20.03.014. године износ од 12.000,00 динара, судску таксу на жалбу и на другостепену одлуку у износу од по 5.900,00 динара, те трошкове приступа пуномоћника на рочиште одржано пред овим судом дана 28.08.2014. године у износу од 7.500,00 динара, односно укупно 31.300,00 динара, на име трошкова другостепеног поступка. Побројани трошкови били су потребни за вођење парнице у смислу члана 154. ЗПП, одмерени су у складу са важећом Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, а на основу члана 153., и 165. става 2. ЗПП-а.

Због свега изнетог, суд је применом члана 383. става 4. ЗПП-а у вези са чланом 387. става 1. тачке 6. ЗПП-а одлучио као у изреци пресуде.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА

Мирјана Андријашевић, с.р.
Зто: